
FÅR EJ PUBLICERAS FÖRE
DEN 15 FEBRUARI KL. 09.00

DET TALADE ORDET GÄLLER

Herr/Fru talman,

Jag kan inte undgå att inleda den utrikespolitiska debatten med det som präglat världshändelserna den senaste tiden. Händelser som kräver diskussion: protesterna mot publiceringen av provocerande bilder på profeten Mohammed.

Vi har alla sett nyhetsbilderna. Av djup förödmjukelse och frustration. Av brinnande flaggor och ambassader. Bilder som få förväntat sig, men som tydligt visar hur sammanlänkad världen är.

Det är viktigt att tydligt slå fast att vårt samhälle och regeringen försvarar yttrandefriheten. Men den djupa kränkning som muslimer världen över upplever är en påminnelse om att pressfriheten måste åtföljas av ansvar och respekt. Sverige kan aldrig acceptera angrepp mot ambassader eller svenska medborgare. Därför har regeringen protesterat hos Syriens regering för att den svenska ambassaden i Damaskus skadades. Alla länder måste ta sitt ansvar för att skydda, och förhindra att extremister underblåser och utnyttjar kränkta människors vrede och frustration.

Regeringen för en nära dialog med de muslimska länderna, med våra nordiska grannländer och inom EU, liksom med företrädare för de muslimska organisationerna i Sverige. Sverige har stor erfarenhet och trovärdighet när det gäller dialogen mellan länder och kulturer genom vårt långvariga engagemang för fred i Mellanöstern, genom våra institutioner som Institutet i Alexandria och Generalkonsulatet i Istanbul samt genom Sveriges och Egyptens gemensamma värdskap för EU:s Anna Lindh stiftelse i Alexandria. Regeringen kommer att ta ytterligare initiativ till dialog, i såväl Sverige som inom EU, i samarbetet kring Medelhavet och i FN.

Herr/Fru talman,

Dagens globaliserade värld skapar nya hot – och möjligheter. Regeringens utrikespolitik tar sin utgångspunkt i insikten att säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter är varandras förutsättningar och ömsesidigt förstärkande.

Denna gemensamma väg stakades ut av FN:s toppmöte under statsminister Göran Perssons ledning. Ingenstans är denna väg så tydlig som i Afrika. Ingenstans är sambanden mellan mänskliga rättigheter, utveckling och säkerhet så avgörande. Ingenstans speglas Sveriges utrikespolitik tydligare.

I Afrika tar vi vårt ansvar för internationell fred och säkerhet. Det går en röd tråd av svenskt engagemang för Afrika och för FN från Dag Hammarskjölds insats i Kongo, över Anna Lindhs initiativ för att stoppa ett hotande folkmord i östra Kongo, till idag.

Sverige är berett att fortsatt bidra med trupp till FN:s insatser för fred och säkerhet i Afrika.

Just nu riktas världens ögon mot Darfur och det folkmord som skördat hundratusentals människors liv och drivit miljoner på flykt. När den Afrikanska Unionen som har gjort viktiga insatser nu är berett att låta FN ta över påminns vi om FN-toppmötets banbrytande beslut om skyldigheten att skydda civilbefolkningar från folkmord, krigsförbrytelser, etnisk rensning och brott mot mänskligheten. Om en regering inte lever upp till denna förpliktelse har det internationella samfundet både rätt och skyldighet att ingripa. Konflikten måste få en politisk lösning och regeringen bidrar med en ny medlare för Darfur och en särskild rådgivare för Afrikas Horn. Sverige fortsätter också sitt engagemang i Stora Sjöregionen bland annat genom att utse en särskild rådgivare.

I Afrika prövas vår solidaritet. När nu Afrikas folk och ledare tar ett ökat ansvar för kontinentens utveckling stödjer vi dem i kampen. Och vi ser framstegen. Enmansväldet av presidenter på livstid ger vika för allmänna val och politisk pluralism. Ekonomisk tillväxt öppnar för att nå millenniemålen. Samtidigt skördar aidsepidemin i Afrika dagligen 6000 offer. 12 miljoner barn har förlorat föräldrar på grund av aids.

Biståndsnivåerna är viktiga. Det saknas 6 miljarder dollar bara till den globala kampen mot hiv/aids. När Sverige i år som enda land i världen når enprocentmålet innebär det inte bara ett antal miljarder mer från oss till denna kamp. Det ger oss också stor trovärdighet att driva på andra länder, som när EU-länderna ifjol kom överens om att nå 0,7 procent i bistånd år 2015. Biståndets utformning är också centralt. Sverige bygger nu ett modernt utvecklingssamarbete som utgår från ett rättighetsperspektiv och de fattigas perspektiv. Vi samarbetar endast med länder som har en politik för fattigdomsbekämpning på plats. Samarbetet bygger på respekt för mänskliga rättigheter, på god samhällsstyrning, på demokratiska processer. Om utvecklingen går åt fel håll, som i Zimbabwe, hotas grunden för samarbetet. Vi tar ansvar för hur svenska biståndsmedel används. En ny myndighet ska kontrollera att utvecklingssamarbetet håller hög standard. Men enbart bistånd kan inte utrota fattigdomen. Därför verkar vi för att stärka handel och investeringar i Afrika och avveckla de handelshinder som drabbar afrikanska varor och tjänster och stöder de svenska företagens växande engagemang i Afrika

I Afrika omsätts våra gemensamma värderingar om mänskliga rättigheter och folkrätt i praktiken. När Nelson Mandela valdes till president i det första fria valet i Sydafrika 1994 var det en triumf också för Sveriges stöd till kampen mot apartheid och kolonialism.

När Ellen Johnson-Sirleaf efter år av inbördeskrig i Liberia blev Afrikas första folkvalda kvinnliga president visas tydligt potentialen i ett starkt engagemang från det internationella samfundet. Omvärldens engagemang gör skillnad, och Sverige har spelat en viktig roll. Ett långsiktigt samarbete med de västafrikanska länderna genom kabinetssekreterare Hans Dahlgren som EU:s representant är ett viktigt bidrag. Sverige deltar i en modern FN-mission med robust fredsbevarande trupp hand i hand med insatser för medling, återanpassning av barnsoldater, institutionsbyggande och jämställdhet. I grannlandet Elfenbenskusten leds fredssträngningarna av FN:s sändebud Pierre Schori.

Herr/Fru talman,

Sveriges säkerhetspolitik är trygg, aktiv och solidarisk och vilar på den militära alliansfrihetens grund.

Regeringen höjer ambitionen för Sveriges deltagande i internationella insatser. I vår fördubblar Sverige sin närvaro i Afghanistan. Vår insats i Liberia förlängs till årets slut. I januari överlämnade

regeringen en rapport som utarbetats under Folke Bernadotteakademiens ledning till FN:s generalsekreterare Kofi Annan med 70 konkreta rekommendationer för hur FN:s fredsbevarande operationer kan utvecklas. Sverige har en trovärdighet när det gäller fredsfrämjande militära och civila insatser, återuppbyggnad och konfliktförebyggande. Den blir viktig när den nya fredsbyggandekommissionen inom FN nu inleder sitt arbete.

Regeringen vill stärka den Europeiska unionen som global utrikes- och säkerhetspolitisk aktör. EU har unika möjligheter att möta framtidens utmaningar inom alltifrån miljö- till säkerhetspolitik. När vi är med och utformar EU:s politik blir den en förlängning av vår egen. När EU verkar för fred talar unionen också för oss. När vi bidrar till EU:s säkerhetspolitiska agerande stärker vi också vår säkerhet. Vi kan använda samarbetet i EU som en hävstång för vår utrikes- och säkerhetspolitik – samtidigt som vi inte tvekar att höja vår egen röst.

På några få år har EU gått från ord till handling när det gäller att hantera kriser. EU genomför idag tretton fredsfrämjande insatser över hela världen. Svenska militärer, poliser, jurister och experter gör avgörande insatser i Bosnien, i Gaza, och i Aceh i Indonesien vilka vi ska vara stolta över. Sverige leder en av de militära snabbinsatsstyrkor som nu byggs upp, i vilken också Finland, Norge och Estland ingår. På regeringens initiativ inrättar nu EU också civila snabbinsatsgrupper.

Utvidgningen av EU stärker vår säkerhet och fler länder får en granne som bidrar till fred och demokrati. Regeringen ser fram emot att välkomna Bulgarien och Rumänien som medlemmar förhoppningsvis från nästa årsskifte. För länderna på Balkan har möjligheten att närma sig EU gett incitament till reformer och fredligt samarbete. Det är en stor framgång att Kroatien får börja förhandla om medlemskap och att Makedonien, där Anna Lindh och Javier Solana för bara fyra år sedan verksamt bidrog till att avvärja ett inbördeskrig, får kandidatlandsstatus. EU-perspektivet är centralt när Kosovos status ska förhandlas fram under året.

Med utvidgningen har Sverige fått ett nytt grannskap som sträcker sig över Svartahavsregionen in i Centralasien och som blir allt viktigare också för vår säkerhet. I vårt nya grannskap spelar OSSE och Europarådet centrala men ofta diskreta roller. Sveriges aktiva förespråkande av ett turkiskt medlemskap har givit gott resultat. Med medlemskapsförhandlingarna vidgas vårt grannskap tydligare till Mellanöstern. Regeringen fortsätter att driva på utvidgningen. EU är ett fredsprojekt, inte bara historiskt, utan också för 2000-talet.

Herr/Fru talman,

För tjugo år sedan spreds radioaktiva ämnen från Tjernobyl över Östersjön till svenska badstränder och svampskogar. Sverige har gett stora bidrag för att minska strålningen från Tjernobyl, och till att förbättra säkerheten vid andra kärnkraftverk. Idag ser vi andra hot mot vår trygghet som bara kan mötas med ökat samarbete. Tvisterna kring gasleveranser visar att energifrågan behöver diskuteras mer runt Östersjön och inom EU, liksom den ohållbara miljösituationen i Östersjön. När Sverige i år blir ordförande i Östersjöstaternas råd kommer vi att prioritera en hållbar utveckling och kampen mot organiserad brottslighet och människohandel som drabbar allt fler kvinnor och barn.

Statsministerns besök i Kiev i slutet av januari bidrog till att ytterligare fördjupa våra relationer med Ukraina. Sverige hör till de länder i EU som tydligast förespråkar ett medlemskapsperspektiv för Ukraina, liksom ett snart medlemskap i Världshandelsorganisationen. Det ukrainska folkets framgångsrika kamp för frihet och demokrati gynnar hela Europa.

Sverige vill stärka samarbetet med Ryssland. Under året genomförs en bred Sverigesatsning i Ryssland. Vi inviger om några dagar ett generalkonsulat i Kaliningrad. Regeringen vill intensifiera dialogen med Ryssland om våra relationer till länderna i EU:s och Rysslands gemensamma grannskap. Det ligger i allas intresse att de återstående konflikterna i Georgien och Moldavien löses och att demokrati och frihet segrar i Centralasien och Vitryssland. I dialogen tar vi också upp den oroväckande situationen för enskilda organisationer och media. Tjetjenienkonflikten måste få en fredlig lösning.

Vitryssland styrs av en hård och auktoritär regim. Sveriges stöd till demokratisering av Vitryssland stavas engagemang - inte isolering. Regeringen kommer att ta fortsatta internationella initiativ för att stödja en långsiktig demokratisk utveckling i Vitryssland. Svenska organisationer och partier ger ovärderliga bidrag tillsammans med sina vitryska samarbetsorganisationer.

Herr/Fru talman,

För att möta dagens och morgondagens hot vill regeringen ytterligare stärka det internationella samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitiken på den militära alliansfrihetens grund.

I dagens bredare hotbild, som bland annat Försvarsberedningen har beskrivit, ligger en ökad insikt att också vi kan drabbas, vilket terroristdåden på Bali, flodvågskatastrofen och nu senast ambassadattackerna visat på ett fruktansvärt sätt. Dessa hot måste mötas med ökad krisberedskap och med ett mycket bredare samarbete, som inom EU eller FN. Under året som gått har vi stärkt vår beredskap att hantera större kriser och att bistå nödställda svenskar i utlandet, och utvecklat samarbetet inom Norden och EU. Vi har inrättat en särskild beredskapsstyrka som ska stärka den konsulära verksamheten vid UD vid krislägen. Vi har skapat en snabbinsatsstyrka som med kort varsel ska kunna åka till drabbade områden för att förstärka ambassadernas arbete på fältet. Vi har också stärkt beredskapsplaneringen vid utlandsmyndigheterna och fortsätter på olika sätt att arbeta med att förbättra vårt samhälles kapacitet att hjälpa svenskar drabbade av kriser och katastrofer i utlandet.

Låt mig tydligt slå fast att det är viktigt att ha ett brett samarbete med Nato inom ramen för det partnerskap vi deltar i. Vi värdesätter samarbetet med Nato men ser inget skäl till ett svenskt Nato-medlemskap. Den militära alliansfriheten ger oss både den självständighet vårt internationella engagemang behöver och möjlighet att delta i internationellt samarbete för fred och säkerhet.

Det har varit en fördel för Sverige och för vår säkerhet att det rått stor enighet om den svenska säkerhetspolitiska linjen. Nu förespråkar de två ledande oppositionspartierna ett svenskt Nato-medlemskap. Det är därför viktigt att de olika riksdagspartierna här redovisar sin syn på Nato-medlemskap och hur de vill driva den frågan i en eventuell regeringsställning.

För regeringen är det centralt att utveckla den transatlantiska länken och Sveriges samarbete med Förenta staterna. På samma sätt som vi behöver ett engagemang från USA i de globala frågorna, behöver USA det internationella samfundet för att kunna hantera sin egen hotbild. Öppnandet av den nya svenska ambassaden, House of Sweden, symboliserar regeringens ambition att fördjupa relationen med USA.

Att Sverige är militärt alliansfritt och därmed står utanför ett försvarssamarbete där kärnvapen ingår stärker vår position i kampen mot massförstörelsevapen. Hotet från kärnvapen består och tar sig även nya former. Kärnvapenstaterna förlitar sig alltjämt på sina väldiga arsenaler. Samtidigt försöker fler stater, liksom även terroristorganisationer, skaffa massförstörelsevapen.

Det är olyckligt att inga resultat om nedrustning och icke-spridning kunde nås under fjolåret vare sig vid icke-spridningsfördragets översynskonferens eller på FN:s toppmöte. Regeringen ser nu fram emot förslag från Hans Blix internationella kommission vilka kan utgöra grund för förnyade initiativ på detta oerhört viktiga område.

Sverige följer noga utvecklingen i Iran och Nordkorea. Irans oacceptabla agerande stärker misstankarna om att dess kärntekniska program inte uteslutande är fredligt. Det ligger inte i något lands intresse att Iran skaffar kärnvapen. Trycket på Irans ledarskap måste upprätthållas. På längre sikt bör hela Mellanöstern göras till en zon fri från massförstörelsevapen. Regeringen fortsätter sin aktiva Koreapolitik och kommer bland annat genom en nyligen utsedd särskild rådgivare verka för en lösning av konflikten på Koreahalvön och för att Nordkorea avbryter sitt kärnvapenprogram.

Herr/Fru talman,

Vår utvecklingspolitik bygger på visionen om en rättvis och hållbar global utveckling.

När Sverige nu ökar biståndet grundas det på solidaritet med fattiga och förtryckta människor, men också på insikten att internationell fred och säkerhet kräver global rättvisa. Många av dagens hot och kriser har rötter i en ojämlik fördelning av resurser och brist på frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Höjningen av biståndet skapar nya möjligheter. Det gäller jämställdheten: Vi tar fram en nationell handlingsplan för genomförandet av FN:s resolution 1325 om kvinnor i konflikter och stärker arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det gäller miljön, liksom sysselsättningen och handeln, som är lika avgörande för tillväxt och välfärd i utvecklingsländer som i Sverige. Regeringen stärker arbetet för respekt för fackliga rättigheter och värdiga arbetsvillkor, bland annat genom initiativet Globalt Ansvar, liksom för att rädda liv och lindra nöd vid konflikter och naturkatastrofer.

Regeringen verkar för att ett ambitiöst resultat ska nås i år vid Världshandelsorganisationens Doharunda. Utvecklingsländerna måste få bättre möjligheter att sälja sina varor och tjänster och jordbrukssubventionerna måste minskas radikalt. Fri handel och rättvisa spelregler ger fördelar för alla: för utvecklingsländerna och för vår tillväxt och välfärd. För att stödja utvecklingsländernas deltagande i internationell handel höjer vi det handelsrelaterade biståndet

med 30 procent. Vi förstärker ett trettiotal ambassader och konsulat med nya tjänster för att främja svenska företag utomlands och bidra till utländska investeringar i Sverige.

Asiens betydelse i världsekonomin fortsätter att öka. Regeringen utvecklar de ekonomiska förbindelserna med länder i regionen. De asiatiska utvecklingsländernas reformarbete och integrering i den globala ekonomin kräver fortsatt stöd. Kinas och Indiens ökade ekonomiska styrka innebär att länderna också förväntas spela en ansvarsfull roll på den globala arenan. Trots de ekonomiska framstegen kvarstår fattigdom som Asiens största utmaning tillsammans med mänskliga rättigheter, demokratifrågor och miljöförstöring. I vår anordnar Sverige en internationell konferens om bistånd till Burmas folk.

Herr/Fru talman,

Vår politik för mänskliga rättigheter och folkrätt genomsyrar hela vår utrikespolitik.

En väl fungerande global rättsordning är den yttersta garanten för vår säkerhet. Respekten för gemensamma regler är också en förutsättning för utveckling, liksom för individens frihet. Vid FN:s toppmöte bekräftade världens ledare sitt ansvar för en världsordning baserad på folkrätten.

Men i en globaliserad värld måste alla omfattas av rätten. Terroristhandlingar utgör alltid brott mot folkrätten. Kampen mot terrorismen måste ha högsta prioritet, och alltid föras med respekt för de mänskliga rättigheterna och den humanitära rätten. Också individer är ansvariga. Sverige är en av de starkaste tillskyndarna till Internationella brottmålsdomstolen (ICC) som nu har inlett sitt arbete. Folkrättens institutioner såsom övervakningsorganen av de mänskliga rättigheterna och den Internationella domstolen i Haag måste stärkas.

Folkrätten, humanitärätten och de mänskliga rättigheterna vägleder regeringens ställningstagande i aktuella konflikter. Särskilt tydligt är det i Mellanöstern. Därför stödde vi upprättandet av staten Israel och försvarar dess rätt att leva i säkerhet inom erkända gränser, och därför fördömer vi Irans presidents uttalanden. Därför stödjer Sverige palestiniernas rätt till en egen stat. Och därför anser vi att en lösning på konflikten – som endast kan nås via förhandlingar - måste baseras på folkrätten.

Med utrymningen av Gaza och delar av Västbanken tog Israels regering ett modigt första steg mot ett fullständigt tillbakadragande från ockuperad palestinsk mark och avveckling av bosättningarna. Det palestinska parlamentsvalet har nu genomförts på ett värdigt sätt. En helt ny politisk situation har uppstått som det internationella samfundet och Israel måste hantera på ett klokt sätt.

Sveriges – och EU:s - stöd för fredsanskränkningarna måste fortsätta. Vi vill också fortsätta vårt utvecklingsstöd till de palestinska områdena. Graden av samarbete beror dock på hur en ny palestinsk regering agerar. Den måste ta avstånd från våld i ord och handling och acceptera Israels rätt att existera.

Regeringen kommer under våren att ta fram en regional strategi för utvecklingssamarbetet med Mellanöstern och Nordafrika, för att stödja inhemska processer mot demokrati och mänskliga rättigheter. Det är i linjen med vårt engagemang för att bygga upp en demokratisk rättsstat i Irak och för Västsaharas folks rätt till självbestämmande. Vi vill vidareutveckla våra goda relationer med regionen, vilket underlättas av att stora grupper svenskar har sina rötter där, och vårt engagemang i konflikterna i regionen. Att öppna EU för varor från regionen är viktigt för den ekonomiska utvecklingen. Den senaste utvecklingen måste mötas med ökad dialog och kontakt, inte mindre.

Herr/Fru talman,

Att söka asyl är en mänsklig rättighet. Flyktingpolitiken börjar när människor tvingas fly på grund av konflikter och förtryck. Vi ger ett starkt stöd till FN:s flyktingkommisarie till deras skydd och hjälp. Flyktingar som söker sig till Sverige och andra EU-länder ska ges en fristad här. Sverige genomför nu stora reformer för att stärka asylrätten. När Utlänningsnämnden ersätts med domstolsprövning är det den största reformen någonsin inom migrationsområdet. Vi fortsätter arbeta för en ambitiös europeisk flyktingpolitik baserad på asylrätten. Vi vill se en rättssäker och förutsägbar asylprocedur i samtliga EU-länder och i länder där fungerande asylsystem idag saknas. EU bör ha en egen flyktingkvot, och migrationsfrågorna ska vara en tydlig del av EU:s grannskapspolitik.

Migration kan vara en hävstång för utveckling, för enskilda människor och för länder. Det behövs mer internationell samverkan för att främja den globala migrationens positiva effekter.

Sverige har bidragit genom lanseringen av den globala migrationskommissionen och vi välkomnar att FN:s generalförsamling ska diskutera de globala migrationsfrågorna i år.

Herr/Fru talman,

På liknande sätt som Sverige gick i spetsen för att stödja kampen för mänskliga rättigheter och demokrati i Afrika gjorde vi det i Latinamerika. Vi stödde kampen mot Chiles diktator Augusto Pinochet. Tiotusentals chilenska flyktingar togs emot i Sverige. Valet av Michelle Bachelet, som själv varit i landsflykt symboliserar Chiles och Latinamerikas framsteg. I land efter land har diktatorer fallit och gerillarörelser lämnat plats för nya politiska partier. Människor som tidigare var utestängda från makten har valts i demokratiska val. Metallarbetaren Luiz Inácio Lula da Silva är president i Brasilien, Evo Morales med rötter i den diskriminerade ursprungsbefolkningen är statschef i Bolivia. Nu måste utvecklingen också leda till förbättrade villkor för de fattiga. Sverige stärker sina politiska och ekonomiska band med Latinamerika. Samtidigt fortsätter vi att oro oss över brotten mot mänskliga rättigheter i Kuba.

Herr talman,

För femtio år sedan lyckades FN:s första fredsfrämjande operation att lösa Suez-krisen med fredliga medel. FN:s dåvarande generalsekreterare Dag Hammarskjöld förklarade framgången med stödet från "de medelstora makterna". Länder som är tillräckligt stora för att höras i världssamfundet, men tillräckligt små för att dela insikten om värdet av internationellt samarbete. Sverige är ett sådant land.

Vi är en stark röst för folkrätt och globalt samarbete av solidaritet och för att det gynnar vår säkerhet. FN har en unik roll för internationell fred och säkerhet. Till regeringens viktigaste utrikespolitiska prioriteringar hör reformeringen av FN: skapandet av en fredsbyggande kommission och ett starkt råd för mänskliga rättigheter, en global enighet i kampen mot terrorism och uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen, ett reformerat säkerhetsråd och en effektivare administration. Sverige har en ledande roll genom generalförsamlingens ordförande Jan Eliasson och genom statsministerns nätverk för FN-reform.

Under 2006 når Sverige målet om att avsätta en procent av våra inkomster till utvecklingssamarbete och arbetar vidare för att skapa öppna och rättvisa villkor för internationell

handel och investeringar. Med alliansfriheten som grund bedriver vi en aktiv och trygg säkerhetspolitik med ökande insatser för militär och civil krishantering och ett trovärdigt nedrustningsarbete. Sverige är aktivt i FN, EU och i vårt närområde, liksom i Mellanöstern och i Afrika. Våra ambitioner att medla höjs och antalet särskilda sändebud ökar. Vi stärker arbetet för ökad dialog mellan kulturer. Sverige för en bred politik med de mänskliga rättigheterna i centrum.

Vår aktiva utrikespolitik bygger på övertygelsen om sambandet mellan säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter. I dagens globaliserade värld är det tydligare än någonsin. Fattigdom, övergrepp, konflikter, våld och terror förstärker varandra. Men när krig förbyts till fred, diktatur följs av demokrati, fattigdom vänds till utveckling, övergrepp ersätts av respekt för de mänskliga rättigheterna och konfrontation viker för dialog stärks den globala säkerheten och utvecklingen, liksom vår egen. Detta samband ska fortsätta att vägleda Sveriges utrikespolitik.

Tack.